HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מי אמר ר' יוחנן הכי א) והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן ב) כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורוחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלים ואלו עולין מכאן ואוכלים ובלבד שלא יורידו למטה מאי למטה למטה לבתים והא תני רבי חייא ובלבד שלא יהא זה עומד במקומו ואוכל וזה עומד במקומו ואוכל אמר ליה ג) וכי רבי לא שנאה ר' חייא מנין לו אתמר שתי חצירות וחורבה אחת ביניהם אחת עירבה ואחת לא עירבה אמר רב הונא נותנין אותה לזו שלא עירבה אבל לשעירבה לא דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה וחייא בר רב אמר אף לשעירבה ושתיהן אסורות וא"ת שתיהן מותרות מפני מה אין נותנין חצר שלא עירבה לחצר שעירבה התם כיון דמנטרי מאני דבתים בחצר אתי לאפוקי הכא בחורבה כיון דלא מנטרי מאני דחצר בחורבה לא אתי לאפוקי איכא דאמרי חייא בר רב אמר אף לשעירבה ושתיהן מותרות ואם תאמר שתיהן אסורות לפי שאין נותנים חצר שלא עירבה לחצר שעירבה התם כיון דמנטרי מאני דבתים בחצר לא שרו בהו רבנן דאתי לאפוקי אבל בחורבה לא מנטרי:

מתני' א גג גדול סמוך לקטן הגדול מותר והקטן אסור ד) ב חצר ה) גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה:

גמ' למה לי' למיתני תרתי לרב קתני גג דומיא דחצר מה חצר מנכרא מחיצתא אף ג גג נמי מנכרא מחיצתא ולשמואל גג דומיא דחצר מה חצר דקא דרסי לה רבים אף גג נמי דקא דרסי ליה רבים יתיב רבה ורבי זירא ורבה בר רב חנן ויתיב אביי גבייהו ויתבי וקאמרי שמע מינה ממתניתין דיורי גדולה בקטנה ואין דיורי קטנה בגדולה כיצד ד גפנים בגדולה אסור לזרוע את הקטנה ואם זרע זרעין אסורין

גפנים

ומי אמר ר' יוחנן הכי. הלכה כר' שמעון א) ואפילו עירבו דחצירות רשות אחת: **ובלבד שלא יורידו למטה.** אלמא אסור להוציא מחצר לחבירתה אי אמרת בשלמא בעירבו אסור אוקימנא להא בעירבו אבל השתא במאי תוקמא: **שלא יהא זה עומד במקומו.** בקרקעית החצר. ל"א שיהא זה עומד במקומו גרסינן ועל ראש הכותל קאמר: **וכי רבי לא שנאה.** למשנה זו במשנתינו: **רבי חייא.** שסידר וסתם את הברייתא ותלמידו היה: **מניין לו.** זה הפירוש ולעולם למטה דסתם רבי מתני' בבתים קאמר שלא יוריד מראש הכותל ויוליך לביתו: **וחורבה אחת ביניהם.** לא שנה שלהם ולא שנה של אחרים דהא אוקמא כר"ש שאין חילוק רשות אלא בבתים וכגון שאינה פרוצה לרשות הרבים: **אחת עירבה.** לעצמה ושכיחי מאני דבתים בגווה: **אמר רב הונא נותנין החורבה לזו שלא עירבה.** להוציא לה כלים ששבתו בחצר דהא לא שכיחי בה מאני דבתים הואיל ולא עירבה אבל לשעירבה לא דרב הונא תלמידו דרב הוה דאמר הלכה כר"ש בשלא עירבו אבל עירבו לא: **וחייא בר רב אמר אף לשעירבה.** אני שמעתי מאבא אף לשעירבה נותנין אותה ומדעתי אני מפרש להאי דאמר אבא אף לשעירבה לאסור את שתיהן קאמר דגזר לא עירבה אטו עירבה דאי מפקי הני לגווה הני נמי אתו ומפקי: **וא"ת.** במה ששמעתי אף לשעירבה להתיר קאמר אבא דשתיהן מותרות ולא גזר אבא בעירבה משום מאני דבתים קשיא לי במילתא דאבא דאמר לעיל [נה.] הלכה כר"ש והוא שלא עירבו אבל עירבו לא מפני מה אין נותנים חצר שלא עירבה לחצר שעירבה תכניס כליה לתוך חבירתה ותוציאם הא לא גזר רב בחורבה כלומר נהי נמי דתשני לי דהא דאמר רב לעיל אבל עירבה לא מודה הוא דאותה שלא עירבה מכנסת ומוציאה כליה לתוך שעירבה דהא לא שכיחי בה בשלא עירבה מאני דבתים ואע"ג דבהא שכיחי לא חיישינן דסתמא כי משתמש איניש במאני דידיה משתמש ולא בחבריה. מיהו קשיא לי אמאי אסר אבא כשעירבה להכניס לשלא עירבה הא לא גזר לגבי חורבה: **התם כיון דמינטר.** כלומר אף לשעירבה דקאמר רב להיתר קאמר וגבי חצירות אמאי גזר משום דכיון דמינטרי כלים בחצר שכיחי לאפוקי מאני טובא וחיישינן דלמא מחלפי מאני דבתים במאני דחצר ומפקי לחבירתה שהרי נשמרים גם בתוכה אבל חורבה לא עבידי בה אינשי לאפוקי מאני טובא: **איכא דאמרי חייא בר רב אמר אף לשעירבה ושתיהן מותרות ואם תאמר שתיהן אסורות.** וטעמא משום דשמעינן ליה לאבא דקאמר אבל עירבו לא אלמא על כרחך אפילו דחקת למילתיה דאבא לאוקומא להאי דאסר בשעירבה הוא דאסר לטלטל כליה לשלא עירבה אבל שלא עירבה מותרת לתוך שעירבה שמעינן מיהא דאין נותנין שלא עירבה לשעירבה אלמא גזר בעירבה משום מאני דבתים ובחורבה נמי על כרחך שעירבה אסורה בה וכי אמר אבא דיהבי לה לתרווייהו לאיסורא קאמר לא דמי: **התם.** גבי חצירות כיון דמינטרי מאני בחצר חבירו כבחצירו עבידי לאפוקי לה מאני טובא וחיישינן דלא ליפוק לה מאני דבתים אבל חורבה לא: **מתני' הגדול מותר.** להכניס לו כלי הבית שלמטה ואין בני קטן אוסרין עליו דלגבי גדול הך פרצה פתח הוא דשרי בגיפופי וכגון דאין הפרצה יותר מעשר אבל קטן אסור לו להוציא כלי הבית דבני גדול אסרי עליה דנפרץ לו במלואו. ודברי הכל היא דאפילו ר' מאיר לא אמר גגין רשות אחת אלא לכלים ששבתו בתוכן אבל לכלים ששבתו בבתים לא דומיא דחצר קטנה שנפרצה לגדולה דלכולי עלמא חצירות רשות אחת הן ולענין כלי הבתים אסרה גדולה אקטנה: **גדולה מותרת.** להוציא כלי הבתים שבה אם עירבה לעצמה ולא אסרי עלה בני קטנה: **גמ' תרתי.** חצר וגג: **מה חצר דמינכרא מחיצתא.** שהרי יש לה מחיצות: **אף גג.** נהי נמי דשרינן ליה במחיצות תחתונות משום גוד אסיק מיהו מחיצות ניכרות בעינן שלא יהא גג בולט חוצה להם דאי לא מינכרא לא אמרינן גוד אסיק וגדול נמי אסור דאין לו שום מחיצה וכל שאין לו מחיצות אינו רשות היחיד. כל גגין שלהן חלקין היו ולא משופעין: **ולשמואל.** דאמר [פט.] אפילו לא מינכרא אמרינן גוד אסיק להכי תנהי גבי הדדי דמה חצר דדרסי לה רבים אף גג האי דקתני קטן אסור משום דדרסי רבים מזה לזה דהוי לה מחיצה תחתונה שביניהם מחיצה נדרסת ולא מצית למיגד ולאסוקה אבל אי לא דרסי בהן אף קטן שרי דאמרינן גוד אסיק ותפסיק המחיצה ביניהם ואע"ג דמכסיא ולא מינכרא: **דיורי גדולה.** מושלין בקטנה ומושכין אותה אצלן: **ואין דיורי קטנה.** מושלין בגדולה למושכה אצלן: **אסור לזרוע את הקטנה.** דכמאן דהויא קטנה כולה בתוך גדולה דמי ואפילו מרחיק ארבע אמות מן הגפנים שאפילו בתוך הגדולה מותר להרחיק ולזרוע הכא אסור דקתני מתני' מפני שהיא כפתחה של גדולה אלמא כולה כחד פתח משוה לה: ו) **גפנים מותרין.** דהא אין דיורי קטנה מושלין בגדולה:

גפנים

והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה. וקשה דסתם ואח"כ מחלוקת הוא ואמר בהחולץ (יבמות דף מב:) דאין הלכה כסתם ואע"ג דלכל הפחות חשיב סתם כרבים כלפי היחיד הכא אין נפקא מינה דבלאו הכי פליגי רבנן עליה ותירץ הרר"א כהן דעיקר קושיא לר"י אינה אלא דלא גזר וזה הדבר הוי מחלוקת ואח"כ סתם מחלוקת בשלש חצירות במי שהוציאוהו (לעיל דף מה:) וסתם בפרק חלון (לעיל דף עו:) אבל הכא לא פליגי בגזירה:

מפני מה אין נותנין חצר שלא עירבה לחצר שעירבה. משום דאיירי באחת עירבה ואחת לא עירבה נקט האי לישנא והוא הדין דהוה מצי למימר מפני מה אין נותנין חצר שעירבה לשעירבה ובקונטרס פירש שפיר:

איכא דאמרי אף לשעירבה ושתיהם מותרות. לפי האיכא דאמרי קשיא הא דאמר בפרק הדר (לעיל דף עד.) ר' יוחנן אמר ז) אף לחורבה ורבי יוחנן לטעמיה דלא גזר דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחצר והכא נמי לא גזר דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה ומאי לטעמיה הוא דהא אפילו רב דגזר הכא גבי חורבה לא גזר:

אף גג דקא דרסי לה רבים. היינו כלישנא קמא דרב יוסף לעיל ח) (ב): **גפנים** בגדולה אסור לזרוע את הקטנה. למ"ד (לעיל דף ט:) נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי ופתח מיירי בנכנסין כותלי קטנה לגדולה:

גפנים

מסורת הש"ס

א) [שבת מו. וש"נ], ב) לעיל עו: פז:, ג) [יבמות מג. נדה סב: ועי' תוס' שם ד"ה ר"ח], ד) לעיל ח. ע"ש ט: ע"ש וש"נ, ה) [בהרא"ש איתא חצר קטנה שנפרצה לגדולה וכן הובא משנה דהכא לעיל ח. ט: וכ"מ מלשון רש"י דהכא ד"ה הגדול וכו' דומיא דחצר קטנה שנפרצה לגדולה וכו' אבל ברב אלפס יש כגירס' הספרים וכן הובא בסוגיין בע"ב והא תנן חצר גדולה וכו' וכן עוד לקמן דף צג:], ו) שייך לע"ב, ז) [נ"ל אפילו חורבה], ח) ועי' בריטב"א,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומי אמר ר' יוחנן הכי הלכ' כר' שמעון דהחצירות רשות אחת ואפילו עירבו הס"ד: (ב) תום' ד"ה אף וכו' דלעיל. נ"ב דף פ"ט:

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה. רבי סידר המשנה וכשראה דברי חכם וישרו בעיניו שנאן סתם ולא הזכיר שם אומרו עליהן כדי שלא יהו שנויה מפי יחיד ונראין כאילו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן (ביצה ב:). **ורוחב ארבעה.** משום סיפא נקט ליה דבעי למיתני היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יורידו למטה דחשיב רשותא באנפי נפשיה ולא מיבטל לא לגבי האי ולא לגבי האי, אבל לענין מיהוי מחיצה בכל דהוא פותיא הוי סתימה ואין מערבין אחד (לעיל עו:). **וכי רבי לא שנאה.** רבי שסידר את המשנה לא שנאה שתהא משנה, שלא רצה לסותמה, ר' חייא. תלמידו, מנין לו. שהלכה כמותו שסתמה בברייתא (יבמות מג.). **גדולה מותרת.** ולא אסרי בני קטנה עילויה, דלגבי גדולה פתח הוא דיש לה שיור מכאן ומכאן והוו כשתי חצירות ופתח אחד ביניהן דלא אסרן אהדדי, ולקמן מוקי לה בשאין קטנה רחבה יותר מעשר דאי יותר מעשר לא הוי פתח גבי גדולה (לעיל ח.). **וקטנה אסורה.** דלדידה לאו פתח הוא אלא פירצה ונעשית רשותן של בני גדולה שהרי נתערבה עמהן (שם). **דיורי גדולה בקטנה.** כלומר אוסרים בקטנה, דדידהו הוא דבטלה לגבה, ואין דיורי קטנה בגדולה. דלגבי גדולה פתח הוא ושתי חצירות שיש ביניהן פתח לא אסרן אהדדי כדאמרינן בפרק חלון (לעיל עו:) נפרץ הכותל עד עשר אמות, אם רצו מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד, מפני שהוא כפתח ושניהם מותרים זה בזה (לעיל ז:).

עין משפט נר מצוה

ה א טור ש"ע א"ח סי' שעד סעיף ד:

ו ב מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה כד סמג לאוין סה ועשין א טור ש"ע א"ח שם סעיף ג:

ז ג טוש"ע שם סעיף ד וסי' שמה סעיף טו:

ח ד מיי' פ"ז מהלכות כלאים הלכה יט וטוש"ע י"ד סי' רצו סעיף מט:

רבינו חננאל

ומי א"ר יוחנן הלכה כר' שמעון, דתני בין גג בין חצר רשות אחת הן, והא איהו דאמר הלכה כסתם משנה, ותנן בכותל שבין שתי חצירות דהיא סתמא, היו בראשו פירות אילו עולין מיכן ואוכלין, ואילו עולין מיכן ואוכלין, ובלבד שלא יורידו למטה. ואי רשות אחת הן אמאי לא יורידו למטה. ופרקינן, מאי לא יורידו למטה דקתני למטה דבתים. כלומר שיכנס בבתים אבל בחצר שרי. איני והא תני ר' חייא ובלבד שלא יעמד זה בחצירו ויאכל וזה בחצירו ויאכל, הנה אפילו בחצר אסור. ודחי כי רבי לא שנאה ר' חייא מניין לו, כלומר דבר שלא שנאו [רבי] במשנתינו ר' חייא תלמיד ר' מניין א) בידו משנה שלא שנאה רבי, מכלל זו שאינה שנויה במשנתינו לאו דסמכא היא. **איתמר שתי חצירות וחורבה אחת ביניהן.** חצר אחת עירבה עם הבתים והאחרת לא עירבה, אמר רב [הונא] נותנין חורבה לזו, לאותה שלא עירבה. אבל [אין] נותנין אותה לאותה שעירבה. גזירה שמא יוציא מני דקנו שביתה בבתים מן הבתים לחצר ומן החצר לחורבה. חייא בר רב כו'. איכא דאמרי חייא בר רב אמר אף נותנין זו החורבה גם לחצר שעירבה ושניהן מותרות הן בחורבה, וא"ת מפני מה אין נותנין חצר שלא עירבה לחצר שעירבה, ונאמר כי כל החצירות רשות אחת הן. התם בחצירות כיון דמינטרי מני דבתים לחצר אתו לאפוקינהו בחצר שלא עירבה, אבל בחורבה לא מינטרי, הילכך לא (אתי') גז'[רינן] גזירה דילמא אתי לאפוקי מני דבתים לחורבה. מתני' גג גדול סמוך לגג קטן כו'. למה לי למיתנא גג ולמה לי למיתנין חצר. לרב קתני גג דומיא דחצר מה חצר דמינכרן מחיצתא אף גג דמינכרא מחיצתה, הוא [דמותר] לטלטל. אבל גג כיון הגגין דלא מינכרא מחיצתא, אין מטלטלין בו אלא ד' אמות. לשמואל קתני גג דומיא דחצר מה חצר דקא דרסי לה רבים, אף גג אע"פ דדרסי ליה רבים שרי. **חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת והקטנה אסורה.** כשתמצי לומר דיורי גדולה בקטנה, כלומר כל הדר בגדולה כאילו בקטנה הוא דר, שהקטנה מכללה של גדולה היא, ואין דיורי קטנה חשובין מכלל דירה הגדולה. עכשיו אם יהיו בגדולה שריגי גפנים, אסור לזרוע בקטנה שחשובין הגפנים שבגדולה כאילו גם בקטנה הן נטועים, ואם זרע בקטנה נאסרו אותן הזרעים.

א) כ"ה בכת"י.